

Жертвенна Ж.А.
**Історія
психології**

ТЕРТИЧНА Н.А.

	.. 6
	...7
	.. 8
	.. 14
	.. 16
	.. 25
	.. 27
ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ	
НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК	.. 35
	.. 36
	.. 54
<i>Рекомендовано рішенням</i>	.. 64
<i>Вченої ради медико-психологічного факультету</i>	.. 69
<i>(протокол № 9 від 13 квітня 2017 р.)</i>	
<i>Національного медичного університету імені О.О. Богомольця</i>	.. 72
	.. 81
	.. 82
	.. 96
	.. 98
	. 105
	. 108
	.. 115
КИЇВ	.. 116
КНИГА-ПЛЮС	.. 119
2018	

УДК 159.9(09)(075.8)

Тертична Н.А. Історія психології: навч. посібник / автор Н.А.Тертична – К.: Книга-плюс, 2018. – 352 с.

У навчальному посібнику представлені основні етапи становлення психології як науки. Розглядаються сформовані психологічні напрямки та наукові школи. Цілісність і науковість запропонованого посібника забезпечується розглядом історії психологічної науки від міфологічної психології до сучасного етапу її розвитку. У посібнику також містяться запитання для повторення та самоконтролю засвоєння теоретичних знань, практичні та тестові завдання для самостійної роботи.

Посібник може бути використано у навчальному процесі, при підготовці майбутніх фахівців у галузі медичної психології, педагогіки, а також він буде корисним тим, кому знання і практичне використання психології необхідні у професійній діяльності, та більш широкому колу читачів.

Рецензенти:

Чепелева Н.В., академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор;

Литвинова Л.В., доцент кафедри публічного управління та публічної служби Національної академії державного управління при Президентові України, кандидат психологічних наук.

Підп. до друку 10.04.2018. Формат 60х90/16.
Папір офсет. Гарн. Newton C. Друк офсет.
Наклад 500.

Видавництво «Книга-плюс»
03057, Київ, пр. Перемоги, 34.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4904 від 20.05.2015 р.
тел./факс: (044) 492 04 28, (067) 403 55 05
www.book-plus.com.ua

ISBN 978-966-460-111-2

© Тертична Н.А., 2018

© Видавництво «Книга-плюс», 2018

ЗМІСТ

Передмова	6
Розділ 1. ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ ІСТОРІЇ ПСИХОЛОГІЇ	
ЯК НАУКИ	7
Наукова парадигма й історія науки	8
Завдання історико-психологічного пізнання	14
Методологія і методи історії психології	16
Історіографія історії	25
Проблема періодизації в історії психології	27
Розділ 2. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДУМКИ В РАМКАХ	
ФІЛОСОФІЇ ТА ПРИРОДОЗНАВСТВА	35
Зародження психологічної думки в Давньому світі	36
Психологія в Середні віки та епоху Відродження	54
Тріумф механіки: психологічна думка Нового часу	64
Психологія в епоху Просвітництва	69
Розвиток психологічної думки в першій половині	
XIX століття	72
Розділ 3. СТАНОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ ЯК САМОСТІЙНОЇ	
НАУКИ	81
Зародження експериментальної психології	
в другій половині XIX століття	82
Теорія елементів свідомості Едварда Тітченера	96
Теорія актів свідомості Франца Brentano	98
Теорія потоку свідомості Вільяма Джеймса	105
Розвиток експериментальної та прикладної психології	108
Розділ 4. БІХЕВІОРИСТИЧНИЙ НАПРЯМОК У ПСИХОЛОГІЇ.	
ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ НЕОБІХЕВІОРИЗМУ	115
Ситуація в науці, що сприяла зародженню біхевіоризму,	
еволюція біхевіоризму	116
Закони навчіння Едварда Лі Торндайка	119

Основні ідеї радикального біхевіоризму Джона Бродеса Уотсона	123
Загальна характеристика необіхевіоризму	127
Соціально-когнітивна теорія Альберта Бандури і теорія соціального навчіння Джуліана Роттера	131
Розділ 5. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ГЕШТАЛЬТ-ПСИХОЛОГІЇ ..	139
Основні принципи гештальт-психології	140
Теорія продуктивного мислення Макса Вертгеймера	147
Теорія «поля» Курта Левіна	107
Розділ 6. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛАСИЧНОГО ПСИХОАНАЛІЗУ	161
Основні факти біографії Зигмунда Фрейда	162
Базові положення психоаналізу	166
Етапи розвитку психоаналізу	174
Основні методи психоаналітичної психотерапії	179
Розділ 7. РОЗВИТОК ПСИХОАНАЛІЗУ В АНАЛІТИЧНІЙ ТА ІНДИВІДУАЛЬНІЙ ПСИХОЛОГІЇ	185
Загальна характеристика аналітичної психології Карла Густава Юнга	186
Структура особистості в теорії Карла Юнга	189
Функції свідомості за Карлом Густавом Юнгом	194
Основні положення індивідуальної психології Альфреда Адлера	196
Типологія особистості за Альфредом Адлером	200
Методи індивідуальної психології	203
Розділ 8. ЕГО-ПСИХОЛОГІЯ І ПОВ'ЯЗАНІ З НЕЮ НАПРЯМКИ В ТЕОРІЇ ОСОБИСТОСТІ	213
Психосоціальні стадії розвитку особистості в епігенетичній теорії Еріка Еріксона	214
Позиція Еріка Еріксона щодо природи людини	219
Поняття базальної тривоги в концепції Карен Хорні	222
Невротичні потреби за Карен Хорні	228
Стратегії соціальної поведінки особистості за Карен Хорні ..	230
Теорія відчуження Еріха Фромма	235
Типи соціального характеру у теорії Еріха Фромма	239
Екзистенційні потреби людини в концепції Еріха Фромма ...	245

Розділ 9. КОГНІТИВНИЙ НАПРЯМОК У ПСИХОЛОГІЇ	249
Основні положення когнітивної психології	250
Теорія когнітивного дисонансу Леона Фестінгера	256
Когнітивні стилі особистості	259
Розділ 10. ПСИХОЛОГІЧНІ ШКОЛИ В ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ	265
Основні положення гуманістичної психології	266
Теорія самоактуалізації Абрахама Маслоу	268
Теорія особистості Карла Ренсома Роджерса	277
Психологічні захисти особистості у теорії Карла Роджерса ...	284
Особистісно-центрована терапія Карла Роджерса	287
Логотерапія Віктора Франкла	290
Транзакційний аналіз Еріка Берна	297
Поняття «життєвий сценарій» у теорії Еріка Берна	303
Розділ 11. СТАНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ШКОЛИ	311
Етапи розвитку вітчизняної теорії і практики психологічної науки	312
Відомі постаті в історії української психології	321
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ...	344

ПЕРЕДМОВА

«Історія психології» займає важливе місце в системі психологічних наук. Її теоретичне значення пов'язане, перш за все, з тим, що глибоке розуміння будь-якої наукової дисципліни неможливе без вивчення історичних передумов виникнення і розвитку тих чи інших наукових шкіл, підходів, окремих теорій та понять. Не є винятком і психологія. Сучасне наукове психологічне знання неможливо розглядати лише у нинішньому вимірі, воно великою мірою спирається на попередні наукові ідеї мислителів, вчених різних галузей – філософів, психологів, представників природничих наук. Все це дозволяє розглядати наукові психологічні знання в їх історичному аспекті для того, щоб глибше усвідомити витоки наукової думки, збагнути її сутність, оцінити новизну та усвідомити історичний сенс.

Навчальний посібник «Історія психології» дозволить студенту засвоїти загальні закономірності, тенденції та хронологію становлення і розвитку наукових психологічних знань в контексті загальної історії науки; процес історичних змін основних категорій психології, її принципів та провідних методологічних підходів; засвоїти загальну логіку та хронологію становлення наукових теорій в контексті сучасного розвитку психологічних знань; різницю підходів у сучасних напрямках психології.

В кінці кожного розділу посібника представлені завдання для перевірки рівня засвоєння теоретичних знань, практичні та тестові завдання, що дозволять студентам самостійно опрацювати наукову інформацію, формувати вміння аналізувати історичні витоки психологічної науки, а на основі узагальнення наукових фактів формувати власну наукову позицію.

В кінці посібника представлено використану та рекомендовану для вивчення літературу, що буде корисною для всіх, хто цікавиться питаннями розвитку сучасного психологічного знання.

Відомо, що історія психології як науки розпочала свій розвиток у середині XIX століття, коли вперше були встановлені зв'язки між психікою і фізіологією. У цей період були зроблені перші спроби вимірювання психічних процесів. У 1879 році в Німеччині була заснована перша психологічна лабораторія, очолювана Вільгельмом Вундтом, який вважається засновником психології як науки.

Розділ 1

ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ ІСТОРІЇ ПСИХОЛОГІЇ ЯК НАУКИ